

ФАКУЛЬТЕТ СИСТЕМ АВТОМОБІЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

КРАВЧЕНКО Олександр Петрович

Декан факультету
Доктор технічних наук,
професор, «Почесний
автотранспортник України»

Народився 20 червня 1947 р. у м. Алчевськ Луганської області у сім'ї гірника. Після закінчення школи вступив до Кумунарського гірнично-металургійного інституту. У 1968 р. перевівся до Луганського машинобудівного інституту, який закінчив у 1973 р. за спеціальністю «Інженер-механік автомобільного транспорту».

Трудову діяльність почав у 1965 р. Працював слюсарем-ремонтником паровозів вантажно-транспортного управління тресту Комунарськвугілля. Там же працював інструктором-методистом виробничої фізкультури. Потім — на Комунарському металургійному заводі помічником машиніста паровоза та слюсарем вагових майстерень.

Після того, як змінив місце проживання, працював інструктором колективу фізкультури Луганської обласної ради «Динамо», тренером ДСТ «Спартак», автослюсарем автоколони 2205.

З 1973 р. працює у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля: інженер кафедри автомобільного транспорту, завідувач лабораторій, асистент, старший науковий співробітник, старший викладач, доцент кафедри автомобілів, заступник декана транспортного факультету. З 2007 р. — декан факультету систем автомобільних комунікацій, за сумісництвом завідувач кафедри організації перевезень і управління на автомобільному транспорті.

Протягом 1979–1983 рр. навчався в аспірантурі (заочно). У 1985 р. захистив кандидатську дисертацію «Розробка методів та засобів діагностування рульового управління автомобілями (на прикладі автомобіля КамАЗ)» у Харківському автомобільно-дорожньому інституті; у 2007 р. на спеціалізованій раді Харківського національного автомобільно-дорожнього університету захистив докторську дисертацію «Наукові основи управління ефективністю експлуатації автомобільних поїздів». Член спеціалізованої вченої ради Д 26.059.03 із захисту кандидатських і докторських дисертацій Національного транспортного університету (м. Київ).

Дружина — Кравченко Людмила Федорівна, працює на ВАТ «ХК «Луганськ-тепловоз», син — Кравченко Костянтин Олександрович — підприємець, донька — Кравченко Катерина Олександрівна — асистент кафедри рейкового транспорту СНУ ім. В. Даля.

Факультет організований 2007 р.

До складу факультету входять кафедри: автомобілів, будівництва, організації перевезень і управління на автомобільному транспорті, теоретичної і прикладної механіки.

На факультеті навчається 1200 студентів, працюють сім докторів наук і 36 кандидатів наук.

Напрями підготовки: автомобільний транспорт, транспортні технології, будівництво.

Тематика наукових досліджень — «Підвищення ефективності експлуатації транспортної техніки.»

Аспірантура і докторантура за спеціальностями: автомобілі і трактори, експлуатація і ремонт транспортних засобів, процеси механічної обробки.

БЕЗМЕЖНИЙ ДОСВІД ЗНАТЬ, СЛОВА І НАУКИ

Все почалося з наказу ректора Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля О. Л. Голубенка № 6 від 25 червня 2007 р. — тоді був створений факультет автомобільного транспорту підлою інституту транспортних технологій. Це цілком справедливо, що у промислово розвиненій Луганській області, яка має потужну автомобільну інфраструктуру і перебуває на транспортному коридорі Європа-Азія, з'явився факультет для підготовки висококваліфікованих спеціалістів автотранспортної галузі. Внаслідок необхідного вдосконалення системи вищої освіти й інтеграції в європейський простір, а також підвищення якості фундаментальної підготовки спеціалістів відбулося перейменування факультету (наказ №14 від 28 серпня 2009 р.) на факультет систем автомобільних комунікацій.

Питання забезпечення працездатності автомобільної техніки в експлуатації, організації системи автосервісу, управління перевізним процесом, забезпечення безпеки дорожнього руху є дуже актуальними під час розвитку і розширення автомобільної інфраструктури.

Зараз до складу факультету входять три випускні кафедри і одна — фундаментальної підготовки. На факультеті на денній і заочній формах навчаються 1200 студентів. Колектив співробітників факультету включає 61 особу, із них — 43 викладачі, з яких — сім докторів наук, 34 — кандидата наук.

Структуру факультету складають:

— кафедра автомобілів, яка веде підготовку за фахом «Автомобілі і автомобільне господарство» (завідувач — доктор технічних наук, професор В. М. Старченко); кафедра будівництва, яка веде підготовку за фахом «Міське будівництво і господарство» (завідувачка — доктор технічних наук, професор Н. М. Руденко); кафедра організації перевезень і управління на автомобільному транспорті, яка веде

підготовку за фахом «Організація перевезень і управління на автомобільному транспорті» (доктор технічних наук, професор О. П. Кравченко; кафедра «Теоретична і прикладна механіка, яка веде фундаментальну підготовку (доктор технічних наук, професор В. О. Вітренко);

— філіали кафедр: автомобілів — на підприємствах ТОВ «Луганськ-Лада», загін пожежної охорони технічної служби; будівництва — на науково-виробничому об'єднанні «Луганськзалізобетон», навчально-науковий комплекс «Високоєфективні будівельні технології»; організації перевезень і управління на автомобільному транспорті — на автотранспортних підприємствах: Міжнародне транспортне підприємство ТОВ «ЛАА Транс», підприємство пасажирських перевезень ТОВ ТП «Флагман», підприємство міжнародних перевезень ТОВ «Едикт».

Тематика наукових досліджень кафедр факультету спрямована на підвищення ефективності автотранспортних засобів. На всіх кафедрах функціонує аспірантура за спеціальностями «Автомобілі і трактори», «Експлуатація і ремонт транспортних засобів», «Процеси механічної обробки». Багато докторів наук факультету є членами спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Враховуючи те, що факультет створений нещодавно йому необхідно рости і розвивати свій кадровий потенціал шляхом збільшення викладачів зі ступенями кандидата і доктора наук за спеціальною підготовкою автомобільного напрямку, працювати над навчально-методичним забезпеченням, розвивати власну лабораторну і матеріально-технічну базу, відкривати нові спеціальності.

При цьому хотілося б особливо відзначити той науково-педагогічний персонал і професіоналів-практиків, які заклали фундамент якісної підготовки багатьох спеціалістів, що стали видними організаторами й керівниками багатьох виробничих

підприємств. Ці люди і сьогодні є яскравим зразком безмежного досвіду знань, слова і науки.

Таким був доцент, кандидат технічних наук Леонід Іванович Коротков. Особисто для мене Леонід Іванович став кращим лектором у методичному плані, що викладав на кафедрі автомобільного транспорту наприкінці 60-х — початку 70-х років минулого сторіччя. Володіючи високими особовими якостями і педагогічною майстерністю, завжди підтягнутий і акуратний, він, неквапливо і доступно імпровізував матеріал лекцій із теорії і конструювання автомобілів. Його було цікаво слухати, легко вести з ним діалог і писати конспект, а далі використовувати все це в підготовці до іспитів.

Креативність і творчий підхід до справи в Леоніда Івановича завжди поєднувалися із новаторством. Запропоновану ним тему дипломної роботи «Проект спортивного легкового автомобіля» я із задоволенням прийняв. Та тема виявилася не лише новою, але і нестандартною, тому довелося по допомогу звертатися в Харківський автомобільно-дорожній інститут (ХАДІ) і до виробників, які мали досвід. Захист проекту на «відмінно» став результатом того, що мені запропонували працювати на кафедрі.

При виконанні мною дипломного проекту з великою вдячністю пригадую консультації і поради професора кафедри ДВС Леопольда Вікторовича Станіславського. Науковий підхід, ділові відносини, індивідуальний стиль в роботі виділяли його з вишуканого колективу. Він багато в чому став для мене зразком висококваліфікованого викладача вузу.

Напевно, в кожній людині у пам'яті назавжди залишається образ шанованої людини — вчителя. Таким у моїй пам'яті і житті залишився Анатолій Володимирович Гогайзель. Почесне місце в становленні спеціальності «Автомобілі і автомобільне господарство» має посідати цей учений. Кандидат технічних наук, вихованець знаменитої в Радянському Союзі наукової школи Миколи Яковича Говорущенка. Працюючи завідувачем кафедри з 1971 р., Анатолій Володимирович визначив її науковий напрям — діагностика автомобілів, вивів кафедру на співробітництво із провідними науковими школами країни (МАДІ, ХАДІ, КАДІ) і науково-дослідними інститутами (НДІАТ, НАМІ, ДержавтотрансНДІпроект).

Протягом п'ятнадцяти років кафедрою були виконані дуже серйозні наукові розробки і впровадженні в містах Омськ, Куйбишев, Петрозаводськ, Одеса, Псков. Наукові господарські угоди були включені в найважливішу тематику Держкомітету з науки і техніки СРСР. Дослідження виконувалися за замовленням Камського об'єднання з виробництва великовантажних автомобілів. Результати наукових робіт представлялися на ВДНГ України і СРСР, були нагороджені медалями і дипломами. Цікавою, справді творчою і напруженою науковою роботою позначений той час.

Анатолій Володимирович віддавався улюбленій справі, всіх запалював вогником творчості і новими ідеями, був цікавою і всебічно розвиненою людиною.

Кому хоча б раз довелося спілкуватися з Анатолієм Володимировичем, завжди відзначали його унікальність. Великий педагог, визначний учений, поет, художник, артист, справжній автомобіліст, багатогранна творча особистість — лише так можна охарактеризувати цю людину. Його любов до природи, до навколишньої краси, що витікала з його серця, залишала свій пам'ятний слід на акварельних малюнках. Багато хто з випускників кафедри запам'ятав надовго його яскраві, змістовні, глибокі наукові лекції. Атмосфера плідної, напруженої і цікавої роботи, яку він створював на заняттях у студентській аудиторії, мудра вимогливість, щира доброзичливість і об'єктивність в оцінці знань свідчать про високу педагогічну майстерність і унікальність цієї людини. Для мене він став кращим наставником у науці й мистецтві, зразки цілеспрямованості, ввів у світ учених-автомобілістів. Енергія, великодушність, інтелігентність, культура, доброта, уважність, щирість, чесність, порядність, володіння чудовими ораторськими якостями і вміння вести за собою колектив говорить про великий накопичений досвід. Мало приділяючи часу собі, він присвячував його тим, хто мав потребу і вимагав уваги.

Навіть ставши професором без захисту докторської дисертації, він продовжував з великою турботою допомагати всім, хто до нього звертався. Поправити статтю або проглянути книгу — його поради були чіткими і повними, спрямованими на вирішення поставлених завдань.

Дуже мало, на превеликий жаль, мені довелося працювати з Олексієм Миколайовичем Коняєвим. Два роки роботи секретарем приймальної комісії і спілкування з ним дозволили мені дійти певних життєвих висновків. Наші бесіди виходили за межі буденних і робочих моментів. Ці короткі зустрічі багато в чому вплинули на моє бачення і ставлення до життя. «Проблем — як він казав, — узагалі не повинно бути. Їх потрібно обминати і від них потрібно йти». Він умів давати поради, які надалі мені згодилися в житті. Я вважаю великим везінням ті короткі хвилини спілкування з цим талановитим ученим і доброю людиною.

Послідовником О.М. Коняєва став Олександр Леонідович Голубенко, який очолює університет з 1997 року. Дуже важко говорити про талановиту людину, яка може не лише згуртувати довкола себе колектив однодумців, а й забезпечити якісні характеристики цього колективу — творчість, взаєморозуміння, підтримку і велику відповідальність за спільні результати праці. Нелегка і відповідальна ця праця — бути керівником такого великого навчального закладу. Завжди зібрана, уважна, добросердечна, відкрита людина. До нього можна прийти з будь-яким питанням і одержати повну вичерпну відповідь. Перед захистом дисертації він мене підбадьорив і вселив упевненість у власних силах.

Взірцем професіоналізму і компетентності став для мене Геннадій Васильович Д'яченко. Знайомство наше відбулося під час його роботи на посаді головного

Г.В. Дяченко у Москві з мікроавтобусом «Старт»

інженера вантажного автоуправління Луганської області. Перебуваючи на відповідальному посаді з таким напруженим графіком робочого дня (автомобільний транспорт тоді «кипів» від обсягів перевезень), Геннадій Васильович розпочав працювати над кандидатською дисертацією. Ставлення до досвіду, свого і чужого, з'явилося передумовою до актуальності теми його роботи і подальшого захисту дисертації в НДІАТі. Неодноразово присутній на його виступах, я дивувався, з якою легкістю він, виробничник, вирішує складні наукові задачі. У цьому разі знаходить своє підтвердження відомий постулат — теорія без практики мертва. Саме з ним я набував першого практичного виробничого досвіду, уміння і професіоналізму.

У Геннадія Васильовича, який довго працював на виробництві, виникла потреба поділитися своїми професійними знаннями, так він прийшов до нас на кафедру, щоб навчати лояльності, активності, здатності впоратися із завданнями в неідеальних умовах, високій відповідальності студентів автомобільної спеціальності. У його виробничій діяльності було багато готових рішень і поставлених завдань: розробка автобуса «Старт» із пластмасовим кузовом, впровадження технології відновлення автомобільних шин, створення сервісного центру для автомобільного гіганта «Камське об'єднання з виробництва великовантажних автомобілів».

Ще один виробничник, який є для мене прикладом і помічником в науці, — Аркадій Олексійович Леснічевський, генеральний директор Міжнародних транспортних підприємств, випускник кафедри автомобільного транспорту, почесний доктор СХУ імені Володимира Даля, надзвичайно душевна людина, академік Транспортної академії України, Лауреат Міжнародного конкурсу «Людина року на транспорті — 99», Заслужений працівник транспорту України, нагороджений дипломом і золотим значком Міжнародної асоціації автомобільних перевізників», має сертифікат «FISITA», що дає право на міжнародні перевезення у будь-якій країні світу, керівник найбільшого на території колишнього Радянського Союзу визнаного в Європі, шанованого Volvo і Mercedes'ом, SCHMITZ'ом, KOGEL'ем і KRONE'ом,

що уміє домовитися з будь-яким західним постачальником і споживачем.

У задачах виробничого характеру Аркадій Олексійович уміло виділяє технологічну складову в готових спрацьованих вирішеннях — із тим, щоб це знання і розв'язання використовувати надалі. А коли зрозуміла суть — потрібне розуміння принципів, технології і методики, а не окремі випадки цих методик, втілені у вигляді конкретних готових розв'язань. Цей керівник завжди шукає і розробляє рішення самостійно і не заперечує, що в цьому велика заслуга викладачів вищої школи.

Кажучи про професіоналізм, ми маємо на увазі рівень майстерності і його професійної мотивації. Розуміючи ці глобальні завдання, що стоять перед вищою школою, Аркадій Олексійович дав нам можливість відкрити на своєму підприємстві філію кафедри. Тут є чому повчитися: і високим технологіям, і виробничим показникам, і професійній відповідальності, і сенсу праці для майбутнього фахівця. Тут — найостанніші моделі автомобільної техніки, краще у світі обладнання з обслуговування, ремонту і діагностики фірм. Все це унікальні енергоощадні технології, що активно впроваджуються.

Багато випускників нашого університету, пропрацювавши на підприємствах А.О. Леснічевського, відкривають свої успішні підприємства, розробляють бізнес-проекти. І все це завдяки великій практичній школі, запропонованій і створеній цією неординарною людиною, виробничником. За великий внесок у наш заклад Аркадія Олексійовича відзначено Почесним доктором СХУ ім. В. Даля.

Хочу сказати кілька слів про вчителя, з яким нас об'єднали спорт і мистецтво. Це заслужений діяч науки і техніки, професор, доктор технічних наук, керівник Луганського відділення Транспортної академії України — Юрій Андрійович Куликів. Мені пригадується науковий семінар, який він організував для заслуховування моєї докторської дисертації. Всі ми пам'ятаємо і знаємо, які тривожні такі моменти нашої наукової діяльності. Юрій Андрійович надав дуже велику моральну підтримку і взяв участь у захисті моєї роботи.

Трохи зупинюся на підготовці і написанні своєї докторської дисертації. Першим помітив мої

Цех реставрації автомобільних шин, підготовка шини

Міжнародна конференція

навчальні посібники і запропонував їх наукове завершення завідувач кафедри, талановитий учений і керівник, професор Валерій Миколайович Старченко. Саме після цього у мене з'явилися перші вмістові матеріали і нотатки до майбутньої роботи. У 2002 році я вирішив упритул взятися за докторську дисертацію.

Важлива роль в успішному захисті докторської дисертації належить моїм колегам і друзям. Це проректор з наукової роботи, д.т.н. Юрій Іванович Осенін, декани факультетів нашого університету, професори В.І. Могила, М.Д. Аптекарь, С.К. Рамазанов, В.М. Даніч, доктори наук, професори М.І. Горбунов, В.П. Ткаченко — талановиті і професійні колеги. Їхня моральна підтримка, напутливі слова і висловлені наукові зауваження на семінарі попереднього захисту вселили в мене сили і впевненість. Їх цілеспрямованість, наполегливість, самовідданість і успіхи в науці являються для мене кращим зірцем в науковій діяльності.

Не можу, звичайно, не сказати, що важливу роль у моїй долі зіграли наукові школи ХНАДУ (м. Харків) і НТУ (м. Київ). Це заслужений діяч науки України Микола Якович Говорухенко і вихованці його наукової школи доктори наук, професори В.М. Варфоломєєв, А.М. Юрченко, В.В. Баранов, М.Д. Мосієнко (ХНАДУ).

Із моїм науковим консультантом професором Володимиром Миколайовичем Варфоломєєвим уперше зустрілися ще в 1979 р. на науковій конференції у Севастополі. Різнобічні інтереси цього вченого не переставали мене дивувати. Володимир Миколайович говорив про «озонову діру» в оболонці земної

кулі і про особливості автомобільного транспорту Франції. Окрім автомобільної науки він захоплювався поезією, прозою і драматургією. Усі ці розробки лягли в основу книжок, а деякі було втілено на сцені ХНАДУ і не тільки... Прочитавши останній варіант моєї доопрацьованої дисертації, він визначив стисло: «Крапка...».

Валентин Васильович Баранов свого часу поїхав до Москви, там незабаром захистив докторську дисертацію, став заступником директора Центру досліджень стійкості і нелінійної динаміки Російської академії наук. Увесь цей час він займався своєю улюбленою справою — живописом. Кижі і Самарканд, Полтава і Красноярськ, Крим і Підмосков'я, Прибалтика і Чукотка художніми образами лягли на його полотно. І все це паралельно з наукою. Закінчивши ХАДІ, він очолив крайове районне відділення ДАІ на Чукотці, викладав у Харківському університеті. Від нього я перейняв навички спортивного водіння автомобіля, а також поради в баченні основних законів, принципів і творчого підходу в збагненні мистецтва акварельного малюнка.

Доктори технічних наук, професори Олексій Васильович Бажінов, Володимир Петрович Волков, Михайло Абович Подригало. З Олексієм Васильовичем ми давно вирішили видати монографію про теорію надійності автомобільних поїздів. Ініціатором був професор А.В. Гогайзель. У 2009 році книга була видана. А у співавторстві з Володимиром Петровичем і Михайлом Абовичем ми видали декілька навчальних посібників з автомобільної тематики. Наше знайомство відбулося ще у 80 роках, коли я, приїжджаючи в ХАДІ з питань кандидатської дисертації,

не забував брати з собою спортивну форму для відвідування спортзалу. Там і зійшлися наші спортивні і наукові інтереси.

Коли у 2004 році я звернувся до доктора технічних наук, професора Національного транспортного університету (м. Київ) Володимира Прохоровича Сахно по допомогу у проведенні експерименту, він призначив доцента кафедри «Автомобілі» Полякова Віктора Михайловича як основного консультанта з експериментальної моделі автопоїзда. З дозволу проректора по науковій роботі НТУ М.М. Дмитрієва ми в кілька прийомів провели випробування, і мені залишалось виконати обробку отриманих даних. Відтоді у нас із Володимиром Прохоровичем склалися міцні наукові стосунки. Зараз ми разом у спеціалізованій вченій раді із захисту докторських і кандидатських дисертацій, спільно проводимо Міжнародну науково-технічну конференцію, беремо участь в нарадах.

А з Віктором Михайловичем ми стали друзями не лише по науковій лінії, а й за нотами душі. Продовжуємо обговорювати проблеми теорії автомобільних поїздів, публікувати статті з виконаних досліджень, у вільний час вивчаємо значення фотографії і акварелі в житті вчених.

Великим багатством у моєму науковому, творчому і громадському житті стала можливість спілкуватися і працювати з великим колом визначних учених-автомобілістів. Це професіонали своєї справи, професори, доктори наук М.І. Міщенко (ДонНТУ), В.М. Міщенко (КУЕТУ), Г.С. Гудз («Львівська політехніка»), В.Г. Вербицький (ДААТ), У.А. Абдулгизис (КНТУ), Г.Ф. Бабушкін (ЗНТУ), В.М. Торлін (СевНТУ), В.Б. Самородов (НТУ «ХПІ»), С.А. Горжанкін (ДонНАБА), О.П. Левківський (НТУ), О.В. Ларин (УГЗУ МНС), В.П. Матейчик (НТУ), І.К. Шаша (ХНУВД), О.М. Пилипенко (ЧДТУ), В.К. Доля (ХНАМГ), Е.В. Нагорний (ХНАДУ), М.Н. Бедняк (НТУ), Ю.Ф. Гутаревич (НТУ), В.О. Богомоллов (ХНАДУ) і ін.

Багато хто з них для мене і зараз є зразком досконалості, креативними особистостями, які передають свій величезний досвід, професіоналізм, знання і вміння. Це справді багатющий інтелектуальний фонд нашої галузі.

Отже, автомобіль — це не лише засіб пересування, а й найзручніший вид транспорту, він є предметом і ціллю життя для отримання задоволення, це засіб розкоші і, він нарешті, витвір мистецтва.

Автомобільний транспорт — це важлива і значуща галузь. Тому за нашим факультетом систем автомобільних комунікацій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля — велике майбутнє.

Виступ на конференції

Наразі ж триває процес становлення факультету. Ми прагнемо підвищити якість викладацького складу, створюємо філіали кафедр на кращих автотранспортних підприємствах, розвиваємо зв'язки з усіма спорідненими вузами України. Розвиваємо міжнародні зв'язки з Росією — Академією наук РФ (м. Москва), Сибірським федеральним університетом (м. Красноярськ), Володимирським політехнічним університетом (м. Володимир), Пензенським державним університетом архітектури і будівництва (м. Пенза); з Республікою Білорусь — Білоруським національним технічним університетом (м. Мінськ); із Болгарією — Транспортним університетом (м. Варна); з Польщею — Сілезьким технологічним університетом (м. Катовіце), Люблінським відділенням Польської академії наук.

Мабуть, єдиним критерієм професіоналізму будь-якого майстра є його роботи. Опубліковані нами наукові статті, навчальні посібники і монографії передають величезний досвід і приваблюють студентів до наукової творчості з участю в різних наукових конференціях, олімпіадах і конкурсах наукових робіт, розвивають творчий потенціал молодого покоління, зачіпаючи всі грані душі.

За два роки на факультеті захищено дві докторські і дев'ять кандидатських дисертацій, опубліковано близько 250 наукових статей, видано 7 навчальних посібників (із них з грифом МОН — 3), 7 монографій, одержано більше 25 патентів, 8 дипломів і грамот на всеукраїнських студентських конкурсах і олімпіадах.

Кафедра — визначальна ланка; з активної участі кожного члена кафедри складається спільний успіх факультету. Велике значення у керівництві кафедрою і факультетом має посідати лідер. Його особистий приклад і внесок у загальні показники факультету і кафедри породжуватимуть ентузіазм і велике бажання всього колективу працювати на вирішення задач, які стоять перед університетською наукою і автотранспортною галуззю.